

**VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHÍV
BRATISLAVA**

Fond č. 1351

**Krajská vojenská ubytovacia a stavebná
správa**

Prešov

1954 - 1958

Inventár

Bratislava 2010

Ing. Milan Ondruš

Obsah

Úvod	3
Tematické členenie inventára	6
Inventár	
A/ Spisový materiál VSS a KVUSS	7
B/ Rozkazy VSS a KVUSS.....	11
C/ Denníky spisov	11
Menný register	12
Miestny register	13
Vecný register	14
Skratky	15
Odporúčaná literatúra	16

Ú v o d

Dôležitou súčasťou štátnej správy bola na úseku zabezpečenia obrany štátu vojenská správa. Jej úlohou bolo budovať a zabezpečiť armádu tak, aby svoju úlohu bola schopná splniť.

Neoddeliteľným prvkom armády je ubytovacia a stavebná služba. V histórii vojenstva zabezpečovala jednu zo základných potrieb armády a vojenského ťaženia - ubytovanie vojsk a správu vojenských objektov.

Vývoj pôvodcu registratúry

Po skončení 2. svetovej vojny v prvej povojnovej organizácii MNO, ktorá začala platiť dňom 15. apríla 1945 bolo vytvorené oddelenie – Služieb, zásobovania a dopravy. Súčasťou hlavného štábu bola vojenská správa, ktorá mala v rámci III. odboru (Intendancia) 4. oddelenie (stavebná služba). Toto oddelenie zabezpečovalo správu vojenských objektov.

V júnovej organizácii MNO z roku 1945 boli riešené nové požiadavky armády z pohľadu zabezpečenia mierového života a v rámci Hlavného štábu čs. brannej moci bol III. odbor (intendančný) rozšírený o 5. oddelenie pod názvom „Ubytovacie a stavebné“. Nariadením náčelníka hlavného štábu čs. brannej moci bola k 12.6.1945 na území Slovenska vytvorená 4. (vojenská) oblasť s veliteľstvom v Bratislave. Do organizačnej štruktúry bolo začlenené v rámci tyla Vojenské stavebné riaditeľstvo a Hospodárska správa.

V mierovej organizácii armády, ktorá platila od 1.10.1945 intendančná služba zabezpečovala ubytovanie vojsk cestou hospodárskych správ vojskových telies a samostatných útvarov. Stavebná služba bola zaradená medzi základné služby a členila sa na vojenské stavebné správy a vojenský stavebný dozor.

Prijatím organizácie MNO od 1. 10.1947 naďalej bola ubytovacia služba zaradená do III. odboru (intendančný) ako piate oddelenie. Stavebná správa podliehala V. odboru (letecký a stavebný), ktorý sa zaoberal otázkami vojenských stavieb a všetkým, čo sa týkalo letectva. Odbor viedol celú spisovú agendu stavebnej správy z rokov 1945 až 1950.

Dňom 20. septembra 1950 došlo k zásadnej zmene v mierovej organizácii armády – okrem iného bolo zrušené veliteľstvo 4. oblasti so sídlom v Bratislave a zároveň bol vytvorený 2. vojenský okruh s veliteľstvom v Trenčíne. V organizačnej štruktúre veliteľstva bolo vytvorené ubytovacie a stavebné oddelenie.

V roku 1954 bola zriadená Vojenská stavebná správa Prešov a od roku 1958 pokračovala v činnosti pod názvom Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa. Pri organizačných zmenách bola v novembri 1958 zrušená. Nástupcom sa stala Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa Košice.

Vývoj registratúry

Spisová a archívna služba v armáde sa riadila rezortnými predpismi a nariadeniami, kde hlavným predpisom bol Adm-1-1 (Spisová a archívna služba v ČSĽA). Štruktúra archívov a systém využívania archívnych dokumentov umožňoval odovzdávať do archívov ČSĽA aj písomnosti obsahujúce utajované skutočnosti. Sprístupnenie takýchto nosičov informácií širokej odbornej a laickej verejnosti bolo umožnené až rozkazom ministra obrany SR č. 38/2004, ktorým boli odtajnené archívne záznamy vzniknuté z činnosti organizačných zložiek armády dislokovaných na Slovensku z rokov 1945 až 1992 a sú uložené vo VHA Bratislava. Vzhľadom k veľkému množstvu písomného materiálu (12 tis. škatúl) je vyznačenie odtajnenia vykonávané až pri poskytovaní požadovaného dokumentu žiadateľovi.

Spisový materiál bol po uzatvorení odovzdávaný spisovňou KVUSS do Archívu ČSĽA Olomouc, kde bol vykonávaný výber dokumentov a skartačné konania podľa platného skartačného poriadku a plánu. Vybrané dokumenty boli odovzdané na trvalé uloženie do VHA Praha, odkiaľ boli pri delimitácii po rozdelení Českej a Slovenskej federatívnej republiky prevzaté do VHA Bratislava.

V rámci fondu Krajskej vojenskej ubytovacej a stavebnej správy Prešov bol spracovaný spisový materiál z rokov 1954 až 1958 a rozkazy náčelníka VSS a KVUSS z rokov 1954 - 1958.

Využitie archívnych záznamov

Po spracovaní má fond Krajská vojenská stavebná a ubytovacia správa Prešov 13 škatúl písomného materiálu. Pri spracovaní boli dokumenty zaradené do podskupín s ohľadom na rok vzniku písomnosti. Všetky dokumenty sú spracované v slovenskom alebo českom jazyku.

Spracované dokumenty môžu osloviť široký okruh bádateľov, ktorí sa zaoberajú vojenskými dejinami Slovenska, vývojom ubytovacej a stavebnej činnosti v armáde a vplyvom politického systému na budovanie ozbrojených síl.

Pre uľahčenie orientácie slúžia abecedne spracované registre - menný, miestny a vecný.

Nakoľko pri spracovaní dokumentov boli použité skratky bežné len v podmienkach armády a bez ich ovládania môžu byť poskytované informácie nezrozumiteľné, je v inventári spracovaný prehľad použitých skratiek s ich významom.

Inventár je členený podľa tematických celkov s príslušným inventárnym číslom. Na konci tematického celku je vyznačené uloženie dokumentov v príslušnej škatuli.

Pri požiadavke na štúdium je potrebné uviesť názov fondu, číslo inventárnej jednotky, číslo škatule a číslo písomnosti (ak je požadovaná

jednotlivina a je číslo uvedené). V zásade sa predkladá na štúdium celá inventárna jednotka.

Pri citovaní archívneho dokumentu uvádzajte názov archívu, značku fondu, inventárne číslo a číslo písomnosti, napr. „*VHA Bratislava, f. KVUSS Prešov, i. č. 7, č. p. 3817*“.

Tematické členenie inventára

<i>Oblasť</i>	<i>inventárna jednotka</i>
Administratíva	12, 15, 20,
Denníky spisov	26,
Organizačné a dislokačné zmeny	3, 10, 14, 16, 21, 23,
Právna agenda a zmluvy	1, 6, 11, 17,
Rozkazy	25,
Vyhodnotenia a štatistika	13, 18,
Výstavba	2, 5, 8, 9, 19, 22, 24,
Vyvlasťovanie a prevody nehnuteľností	4, 7,

Inventár

rok 1954

Odtajnené písomnosti!

1 Právna agenda a zmluvy:

Zápisnica o odovzdaní miestností na letisku v Kamenici nad Cirochou do bezplatného užívania Poveternostnej stanici Hydrometeorologického ústavu Praha. Odvolanie Vojenskej stavebnej správy proti stanoveniu výšky nájomného za nehnuteľnosti v katastrálnom území obcí Solivar a Dulová Ves. Výmer Rady Okresného národného výboru v Prešove o odňatí dispozičného práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území obcí Solivar a Dulová Ves.

Šk.č. 1, 15 listov (1 - 15)

2 Výstavba:

Zápisnica o prevzatí a odovzdaní spisového materiálu a výstroja Vojenského stavebného dozoru N. Šebastová.

Šk.č. 1, 59 listov (16a - 73)

rok 1955

Odtajnené písomnosti!

3 Organizačné a dislokačné zmeny:

Zápisnica o odovzdaní cintorína a pamätníka Československej armády na Dukle do správy Krajského národného výboru v Prešove.

Šk.č. 1, 3 listy (74 - 76)

4 Vyvlastňovanie a prevody nehnuteľností:

Náhrada za vyvlastnenie pozemkov pre bytové jednotky v katastrálnom území Prešov. Vojenská bytová výstavba a získanie pozemkov do vlastníctva vojenskej správy v Sabinove. Prevod pozemkov od vojenskej správy na Československé štátne cesty, n. p. Michalovce. Povolenie na rozoberanie fary vo Valaškovciach a prevzatie hájovne od Vojenských lesov a majetkov, n. p. Administratívne usporiadanie pozemkov pod kasárne v Bardejove. Prevzatie agendy priameho investora letiska Prešov.

Šk.č. 1, 31 listov (77 - 108)

5 Výstavba:

Prevzatie agendy priameho investora letiska Prešov – hlásenie a dokumentácia k inžinierskym sieťam a úpravám okolia.

Šk.č. 1, 106 listov (109 - 214)

Šk.č. 2, 85 listov (1 - 85)

Obyčajné písomnosti!

6 Právna agenda a zmluvy:

Smernice o zadávaní a odmeňovaní niektorých prieskumných a projektových prác projektantom jednotlivcom. Zápis o prenájme bytu npor. Milana Lichka v Prešove npor. Jaroslavovi Tomáškovi. Prenájom užívania trávnatého porastu na posádkovom letisku v Kamenici nad Cirochou. Prehľad evidovaných nájomných zmlúv prešovského kraja.

Šk.č. 1, 27 listov (86 - 112)

7 Vyvlastňovanie a prevody nehnuteľností:

Vyvlastňovanie pozemkov a nesúhlas s postupom Okresného národného výboru, odboru výstavby v Humennom pre vojenskú bytovú výstavbu. Prevzatie objektu bývalého muničného skladu od Posádkovej správy Prešov do užívania Vojenskej stavebnej správy Prešov. Odovzdanie príjazdovej cesty a kanalizácie Pozemnými stavbami v Prešove do správy Vojenskej stavebnej správy v Prešove. Prevod bytových jednotiek v Prešove od Pozemných stavieb do správy Vojenskej stavebnej správy Prešov.

Šk.č. 2, 18 listov (113 - 130)

8 Výstavba:

Vrátenie nepoužitých registračných kariet a osvedčení o registrácii.

Šk.č. 2, 215 listov (131 – 346)

rok 1956

Odtajnené písomnosti!

9 Výstavba:

Výstavba muničného skladu a jej zastavenie v Koškovciach.

Šk.č. 1, 112 listov (347 – 458)

Obyčajné písomnosti!

10 Organizačné a dislokačné zmeny:

Zápis o odovzdaní a prevzatí funkcie správcu budov Michalovce.

Šk.č. 1, 27 listov (459, 460)

11 Právna agenda a zmluvy:

Uvoľnenie zámku v Humennom pre potreby ľudovej správy.
Šk.č. 1, 27 listov (461)

12 Administratíva:

Vypracované materiály zo stavebných predpisov ku vzdelávaniu inšpekčných orgánov a orgánov Vojenskej stavebnej správy.
Šk.č. 3, 36 listov (1 - 36)

13 Vyhodnotenie a štatistika:

Výkaz ročnej prehliadky materiálu vedeného bez kategórie podľa stavu k 1.1.1956 (v zložkách po útvaroch).
Šk.č. 3, 351 listov (37 - 387)
Šk.č. 4, 560 listov (1 - 560)

rok 1957

Odtajnené písomnosti!

14 Organizačné a dislokačné zmeny:

Zápis o odovzdaní a prevzatí správy budov pri Vojenskom útvere 1743 Michalovce a doklady na vyrovnanie schodkov a prebytkov materiálu.
Šk.č. 5, 23 listov (1 - 23)

Obyčajné písomnosti!

15 Administratíva:

Objednávky materiálu, evidenčné listy a žiadanky o opravy.
Šk.č. 5, 207 listov (23 - 230)

16 Organizačné a dislokačné zmeny:

Objednávky materiálu, evidenčné listy a žiadanky o opravy.
Šk.č. 5, 90 listov (231 - 320)

17 Právna agenda a zmluvy:

Schvaľovacie archy hospodárskych projektových zmlúv.
Šk.č. 5, 68 listov (321 - 388)

18 Vyhodnotenie a štatistika:

Správa o výsledku previerky bytových jednotiek.
Šk.č. 5, 19 listov (389 - 407)

19 Výstavba:

Stavebné povolenie a potvrdený technický projekt prístavby hangára. Správa o výsledku previerky bytových jednotiek.
Šk.č. 5, 194 listov (408 - 601)

rok 1958

Odtajnené písomnosti!

20 Administratíva:

Spis k vráteniu rozkazov náčelníka posádky Prešov z rokov 1954 až 1956.
Spis k vráteniu rozkazov náčelníka Krajskej vojenskej správy Prešov z rokov 1954 až 1957. Zoznam odovzdaných vojenských predpisov v rámci likvidácie Krajskej vojenskej stavebnej a ubytovacej správy Prešov. Zoznam odovzdaných rozkazov a vestníkov podľa pripojených príloh. Zápis o odovzdaní tajnej a obyčajnej spisovne zrušenej KVUSS Prešov.

Šk.č. 5, 35 listov (602 - 636)

21 Organizačné a dislokačné zmeny:

Personálne opatrenie – prepustiť ihneď uvedených občianskych zamestnancov (Juraj Marcinčin, Štefan Hoz, Ondrej Kasprišin). Celkové zhodnotenie politickej a kádrovej situácie KVUSS Prešov.

Šk.č. 5, 4 listy (637 - 640)

22 Výstavba:

Dodatočný súhlas k prevádzke a údržbe vodovodného zariadenia v hone Pod Maximkou vo Vojenskom obvode Valaškovce. Odpis zmluvy medzi vojenskou správou a krajskou správou Zásobovanie vodou a kanalizácie Prešov k užívaniu prameňa Pod Maximkou.

Šk.č. 5, 5 listov (641 - 645)

Obyčajné písomnosti!

23 Organizačné a dislokačné zmeny:

Zápis o odovzdaní funkcie technického dozoru na stavbách KVUSS Prešov.

Zápis o odovzdaní funkcie bytového sekretára (npor. Andrej Lopata).

Šk.č. 5, 5 listov (646 - 650)

24 Výstavba:

Zápisnice o budovaní vodovodu pre sídlisko Humenné II a príslušné obce s úpravňou vody v katastrálnom území Kamienka (mapy).

Šk.č. 5, 11 listov (651 - 661)

25 Rozkazy:

rok 1954	Domáci rozkaz	číslo 1 – 14
	Náčelníka VSS	číslo 15 – 59
rok 1955	Náčelníka VSS	číslo 1 – 50
rok 1956	Náčelníka VSS	číslo 1 – 60
rok 1957	vnútorný Náčelníka KVUSS	číslo 1 – 56
rok 1958	vnútorný Náčelníka KVUSS	číslo 1 – 45
Šk.č. 6, 3 zväzky (rok 1954 - 1956)		
Šk.č. 7, 2 zväzky (rok 1957 - 1958)		

26 Denníky spisov:

rok 1954	Denník spisov DS utajovaných	1 kniha
	OS utajovaných	1 kniha
rok 1954	Denník spisov DS obyčajných	1 kniha
	OS obyčajných	1 kniha
rok 1955	Denník spisov DS utajovaných	1 kniha
	OS utajovaných	1 kniha
rok 1955	Denník spisov DS obyčajných	1 kniha
	OS obyčajných	1 kniha
rok 1956	Denník spisov DS utajovaných	1 kniha
	OS utajovaných	1 kniha
rok 1956	Denník spisov DS obyčajných	1 kniha
	OS obyčajných	1 kniha
rok 1957	Denník spisov - utajovaných	1 kniha
rok 1957	Denník spisov - obyčajných	1 kniha
rok 1958	Denník spisov - utajovaných	1 kniha
rok 1958	Denník spisov - obyčajných	1 kniha
rok 1954 – 1958	Protokol OS	1 kniha
Šk.č. 7, 2 knihy (rok 1954 – DS, OS utaj.)		
Šk.č. 8, 4 knihy (rok 1954 – DS, OS obyč., rok 1955 – DS, OS utaj.)		
Šk.č. 9, 2 knihy (rok 1955 – DS, OS obyč.)		
Šk.č. 10, 2 knihy (rok 1956 – DS, OS utaj.)		
Šk.č. 11, 3 knihy (rok 1956 – DS, OS obyč., rok 1957 – utaj.)		
Šk.č. 12, 2 knihy (rok 1957 – obyč., rok 1958 – utaj.)		
Šk.č. 13, 2 knihy (rok 1958 – obyč., rok 1954-58 protokol OS)		

Menný register

<i><u>Priezvisko,titul</u></i>	<i><u>meno</u></i>	<i><u>hodnosť</u></i>	<i><u>inventárne číslo</u></i>
Hoz	Štefan	o.z.	21
Kasprišin	Ondrej	o.z.	21
Lichka	Milana	npor.	6
Lopata	Andrej	npor.	23
Marcinčin	Juraj	o.z.	21
Tomáškovi	Jaroslavovi	npor.	6

Miestny register

<i>Názov</i>	<i>inventárne číslo</i>
B	
Bardejov	4,
D	
Dulová Ves	1
H	
Humenné	7, 11, 24,
K	
Kamenici nad Cirochou	1, 6,
Kamienka	24,
Koškovce	9,
M	
Michalovce	4, 10, 14,
P	
Prešov	1, 3, 4, 5, 6, 7, 20, 21, 22, 23,
S	
Sabinov	4,
Solivar	1
Š	
Šebastová N.	2
V	
Valaškovce	4, 22,

Vecný register

<i>Výraz</i>	<i>inventárna jednotka obsahujúca výraz</i>
byt, bytová, ubytovanie	4, 6, 7, 18, 19, 23,
dozor (technický, stavebný)	2, 23,
investor	4, 5,
kataster –i, -rálny,	1, 4, 24,
odovzdanie	1, 2, 3, 7, 10, 14, 20, 23,
povolenie	4, 19,
prenájom	6,
prevádzka	22,
previerka	18, 19,
prevod	4, 7,
projekt, projektant	6, 17, 19,
vyvlastňovanie	4, 7,
výmer	1,
zápisnica	1, 2, 3, 24,
zmluva	22,

Skratky

<u>Skratka</u>	<u>plné znenie</u>
b. j.	- bytová jednotka (byt)
DA	- dom armády
DZ	- delostrelecká základňa
IU	- Intendančné učilište
HZ	- hospodárska zmluva
JRD (JZD)	- jednotné roľnícke družstvo
Kčs	- Koruna československá (peňažná mena)
KVUSS	- krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa
KNV	- krajský národný výbor
LTU	- Letecké technické učilište
MNO	- ministerstvo národnej obrany
MNV	- miestny národný výbor
MsNV	- mestský národný výbor
n. p.	- národný podnik
OBD	- okresné bytové družstvo
ONV	- okresný národný výbor
OSV	- okruhový sklad výstroja
OZS	- okruhový zdravotnícky sklad
PSP (PS)	- posádková správa
RNM	- rozkaz námestníka ministra
RMNO	- rozkaz ministra národnej obrany
USS	- ústredná stavebná správa
V2VO	- veliteľstvo 2. vojenského okruhu
VOD	- vojenský obytný dom
VSB	- vojenská správa budov
VSS	- vojenská stavebná správa
VVP	- vojenský výcvikový priestor
SB	- správa budov
Sb. z. a nar.	- Zbierka zákonov a nariadení
SVOD	- správa vojenských obytných domov
ŠM	- štátny majetok
t. č.	- toho času
tp	- tankový pluk
TOO	- technicko-organizačné opatrenia
USO	- ubytovacie a stavebné oddelenie V2VO
ÚO KSC	- Útvarová organizácia Komunistickej strany Československa
Zb.	- zbierka (zákonov)
3.5RP	- tretí päťročný plán

Odporúčaná literatúra:

1. Bílek, J. a kol.: Vojenské dejiny Československa V. diel (1945-1955) Naše vojsko 1989, Praha
2. Štaigl, J., Štefanský, M.: Vojenské dejiny Slovenska, VI. zväzok (1945-1968), Magnet Press, Slovakia s.r.o. 2007
3. Doležel L., Kroupa, L.: Ženíjní vojsko (historie a současnost) MO ČR-AVIS 2003, Praha
4. Ondruš, M.: Inventár Veliteľstvo „VÝCHOD“, VHA Bratislava
5. Ondruš, M.: Inventár Veliteľstvo 4. oblasti Bratislava VHA Bratislava,
6. Ondruš, M.: Inventár Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa Žilina, VHA Bratislava
7. Ondruš, M.: Inventár Krajská vojenská ubytovacia a stavebná správa Banská Bystrica, VHA Bratislava
8. Vojenská história, časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo, VHÚ Bratislava

www.vhu.sk

www.valka.cz

www.vojenstvi.cz

Názov fondu: **KRAJSKÁ VOJENSKÁ UBYTOVACIA
A STAVEBNÁ SPRÁVA
PREŠOV**

Kód fondu: 1351

Roky: 1954 - 1958

Značka fondu: KVUSSPrešov

Počet archívnych škatúl: 13

Fond usporiadal: Ing. Milan Ondruš

Inventár spracoval: Ing. Milan Ondruš

Inventár napísal: Ing. Milan Ondruš

Počet výtlačkov: 7

Rok vydania: 2010

Schválil:
Mgr. Peter Kralčák